

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

a 10. évfolyam számára

2025-2026. TANÉV

VÁRMEGYEI FORDULÓ

2026. február 10. 14.00 – 16.00

A versenyző neve:

A versenyző iskolájának neve:

A versenyző iskolájának címe:

A felkészítő tanár neve:

Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le!

Hiba esetén egyértelműen – egy áthúzással – javítson!

Csak a megfelelően végrehajtott válaszadás fogadható el!

A feladatsorban szereplő források hivatkozásai az értékelési útmutatóban található!

Maximum: 100 pont

Elért pontszám:

A javítótanár aláírása:

1. Írjon I-t az igaz, H-t a hamis állítás elé a -be!

12 pont/ ...

- a) A középkori felfogás szerint a társadalmat három fő, Isten által rendelt feladattal bíró csoport alkotta; az imádkozók (papság), a hadakozók (nemesség) és a dolgozók (jobbágyok).
- b) A királyi várak a hozzájuk tartozó királyi birtokokkal alkották a határőrgrófságot.
- c) A jobbágytelekhez tartozott a közös földekből az erdő egy része.
- d) A rendi állam legfontosabb testülete a rendi gyűlés, melynek fontos jogköre volt az adók megszavazása. A királyi hatalommal szemben képviselték a kiváltságos csoportok érdekeit.
- e) I. Károly (Károly Róbert) idején a legnagyobb hasznot a Hanza-kereskedelemben való részvétel biztosította.
- f) II. Ulászló Mátyás seregét fenntartotta, zsoldját kifizette, így hozzájárult a mindennapi élet konszolidálásához.
- g) A Dózsa György által vezetett parasztfelkelés egy keresztes hadjáratból lázadássá váló megmozdulás.
- h) II. Ulászló beszedette a hadiadót, és az új határvédelmi koncepció miatt a felét eljuttatta a törvényben megnevezett nagybirtokosoknak banderiális hadseregük finanszírozására.
- i) A Vasváron kötött békében a két nagyhatalom Erdélyről is döntött, Apafi Mihály megkérdezése nélkül. Az 1657 óta megszerzett területek és erősségek (pl. Várad), oszmán kézen maradtak, cserébe Lipót megkapta Szabolcs és Szatmár vármegyét.
- j) Bornemissza Anna férje távollétében igazgatta a gazdaságot, kimutatásokat készített a fejedelmi udvartartás legapróbb kiadásairól is.
- k) II. Rákóczi Ferenc 1703-ban kiadta a vetési pátenst, melyben a hadba lépő katonáknak és utódaiknak az állami és földesúri szolgáltatások alóli mentességet, teljes jobbágyfelszabadítást ígért.
- l) Montesquieu fontosnak tartotta, hogy a hatalmat a nép ellenőrizze választott képviselők útján.

2. Írja a szöveg utáni vonalra, hogy mi a közös a felsoroltakban!

7 pont/ ...

- a) Franciaország, Velence, Milano, a pápa, Firenze, 1526 _____
- b) bérmunkások alkalmazása, tömegtermelés, munkamegosztás _____
- c) Novgorod, Lübeck, Bréma _____
- d) Csak Isten bocsáthat meg, a búcsú és az egyházi hierarchia tagadása _____
- e) Sárospatak, Pápa, Debrecen _____
- f) Loyolai Ignác, Index, tridenti zsinat _____
- g) Bethlen János kancellár, Székely László, Nemes János, Naláczy István _____

3. Húzza alá a felsorolt elemek közül azt az egyet, amely nem illik a sorba! Választását indokolja! 5 pont/ ...

- a) jászok, kunok, bosnyákok _____
- b) aranyforint, tallér, dénár, garas _____
- c) 1443-1344 – téli hadjárat, 1448 – Rigómező, 1456 – Nándorfehérvár _____
- d) Kopernikusz, Kepler, Vasco da Gama, Galileo Galilei _____
- e) Dávid Ferenc, Dévai Bíró Mátyás, Pázmány Péter, Kálmáncsehi Sánta Márton _____

**4. Írja be a megfelelő történelmi fogalmat a meghatározás után!
Írja be a meghatározást a fogalom elé!**

10 pont/ ...

Meghatározás	Történelmi fogalom
Mongol országgyűlés.	a)
Az egyházi birtokok világvá tétele.	b)
A legnagyobb közigazgatási egység a Hódoltság területén.	c)
A választójogban való részvétel valamely feltétele/feltételei.	d)
I. Lipót császár által kiadott rendelet, amely szabályozta Erdély államszervezetét és viszonyát a Habsburg Birodalomhoz.	e)
Bécsben működő bizottság, amely a török kiűzését követően a visszafoglalt területeket csak akkor adta vissza a magyar földesuraknak, ha igazolni tudták birtokjogukat és kifizették a birtok becsült értékének 10 %-át, a fegyverváltást.	f)
Mária Terézia 1777-ben kiadott tanügyi rendelete.	g)
II. Frigyes, Mária Terézia, II. József idején működő kormányzati rendszer.	h)
i)	ruszinok/kárpátukránok
Egy népcsoport beolvadása az őket körülvevő nagyobb népességbe.	j)

5. a) Nevezze meg, milyen stílusirányzatra jellemző jegyeket ismer fel a mellékelt ábrákon! 1 pont/ ...

 <p>Loyolai Szent Ignác templom - Győr</p>	 <p>Belvedere – Bécs</p>
---	--

b-e) Jelölje meg ☒-szel annak a két műalkotásnak a nevét, amely hasonló stílusban készült, mint a fenti épületek! Húzza alá azt a két jellemzőt, amely erre a stílusra jellemző! 4 pont/ ...

- Szent Péter bazilika, Botticelli: Vénusz születése, Il Gesu, Chartres-i székesegyház, csúcsív,
 Jáki templom, Hagia Sophia, Michelangelo: Pieta;
 monumentális, támpillér, túldíszítettség

6. Karikázza be a helyes megoldás számát vagy az X - et!**12 pont/ ...**

a) Nagy Károlyt

1. Aachenben   2. Rómában   X Reimsben koronázták császárrá

b) Nagy Károly birodalmának irányítását ellátó hivatalszervezet a

1. főhivatalnokok testülete   2. grófságok élén álló grófok   X kancellária volt

c) I. (Szent) László avattatta szentté

1. Piroskát   2. Istvánt   X Margitot

d) Dzsingisz kán nevének jelentése

1. Puszták népét egyesítő   2. Tenger népet egyesítő   X Kánságokat egyesítő

e) A Mongol Birodalom idején biztonságossá vált a

1. Flandriai posztóút   2. levantei kereskedelem útvonala   X Selyemút

f) Batu kán elfoglalta

1. Velencét, Genovát   2. Havasalföldet, Szerbiát   X Görögországot

g) A mongolok a meghódított területeken

1. lemészárolták a teljes lakosságot   2. A kézműveseket, mestereket magukkal vitték   X Főként a nőket rabolták el

h) A Mongol Birodalmat 1241-1246 között

1. Kubiláj   2. Batu kán   X Ögödej özvegye, Töregene irányította.

i) Corvin János helyett a főurak

1. Jagelló Ulászlót   2. Beatrixot   X Habsburg Miksát támogatták

j) Az Oszmán Birodalom a XVI. század elején meghódította Mezopotámiát, Egyiptomot, Szíriát és ezzel területét

1. megháromszorozta   2. megkétszerezte   X megnégyszerezte

k) I. Szulejmán 1521. augusztus 29-én elfoglalta

1. Szabácsot   2. Szörényt   X Nándorfehérvárt

l) 1532-ben a szultán Bécs ellen indult, de

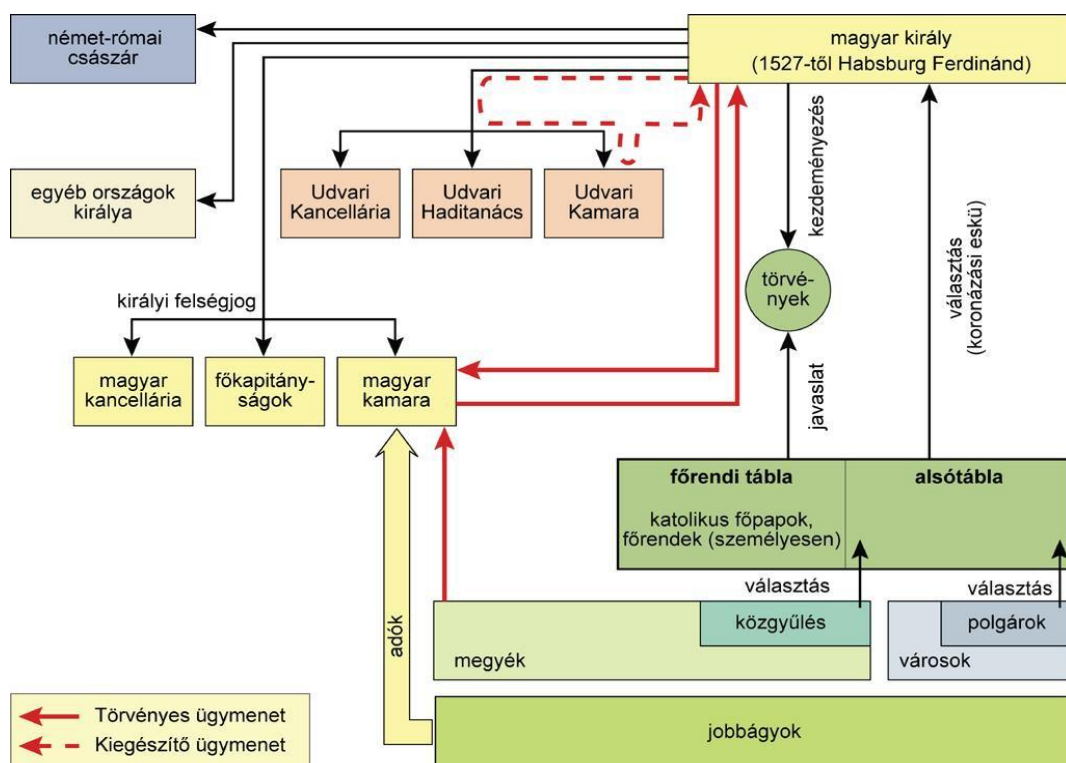
1. Szigetvárnál   2. Kőszegnél   X Egernél feltartóztatták seregét

7. Egészítse ki a hiányos szöveget!**4 pont/ ...**

Apafi fejedelem trónra kerülése után megkezdte a gazdaság helyreállítását. Erre azért is szükség volt, mert az ország adóját évi 40 ezer forintra emelte a) a/az _____, és adóhátralékként, illetve hadisarcként összesen újabb 300 000 tallért kellett kifizetni. Ennek érdekében Apafi megtiltotta b) a/az _____ kivitelét. Uralomra kerülésétől kezdve támogatta az Erdélyben már működő c) _____ kereskedőtársaságokat, amelyek az 1660-as évek első felétől mozgásba hozták az erdélyi gazdaságot, és akiktől Apafi kölcsönt is kapott. Az államra háruló megnövekedett fizetési kötelezettségek miatt megadóztatta a kismemeseket, a kézműveseket, a hivatalnokokat, sőt vészhelyzet esetén d) a/az _____ -t is.

8. A mellékelt forrás és ismeretei alapján *válaszoljon* a kérdésekre!

4 pont/ ...

- a) Melyik hivatal végezte a pénzügyigazgatás feladatait? _____
- b) Melyik irányította a magyar védelmi rendszert? _____
- c) A Magyar Kancelláriának mi volt a feladata? _____
- d) Csökken-e a magyar törvényhozás szerepe? Válaszát *indokolja!* _____

9. Írja a táblázatba a szövegben található hibákat és azok javított változatát!

6 pont/...

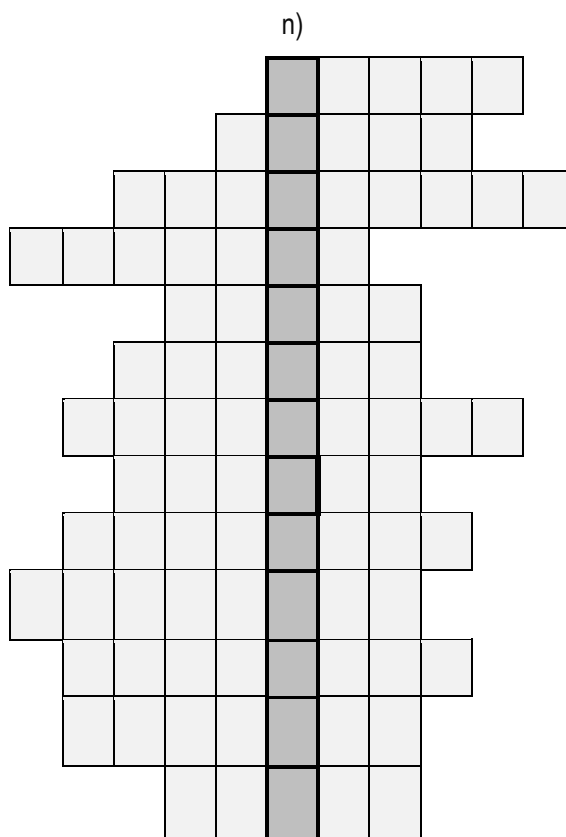
Thököly Imre hadvezérként egyre nagyobb sikereket ért el a labancok élén. Az Apafitól kapott hadvezetési lehetőséget, hátországot felhasználva aratta első sikereit. A lengyel király, II. János Kázmér is vele kívánt tárgyalni. Thököly 1682-ben a dél-magyarországi vármegyékből bolgár támogatással létrehozott egy új államot „Orca Macar”, azaz Tiszántúli Magyarország elnevezéssel. 1681-ben bekövetkezett Apafival való teljes politikai szakítása. Apafi halála után, 1690 júniusában kapta meg az ahdnámét a szultántól a magyar királyi trónra.

Hibás szöveg	Javított változat
a)	
b)	
c)	
d)	
e)	
f)	

10. REJTVÉNY Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!

15 pont/...

- a) A déli határőrvidéken élő magyarországi nemzetiség.
- b) A közigazgatás alapja a mongoloknál.
- c) Erdély fő kormányhatósága a Habsburgok alatt.
- d) A Királyi Magyarország központja.
- e) Mongol tisztség.
- f) A túlnépesedett területekről bevándorló telepések.
- g) Középkori magyar katonai egység.
- h) A 14. század közepén Európában pusztító járvány.
- i) Az orosz cár lövészei, testőrsége.
- j) Az orosz történelem első haditengerészeti bázisa.
- k) Tulajdonjogot megtestesítő értékpapír.
- l) Nagy Péter adót vetett ki a(z) ..... viseléséért.
- m) Az északi háborúban itt szenvedett Nagy Péter vereséget a svédektől.

n) Fügőleges sor _____

o) Írjon röviden a függőleges sorba írt megoldás történelmi jelentőségéről!

11. Írja be a megfelelő adatokat a békekötésekről szóló információk utáni táblázatba!

3 pont/ ...

Források, információk	Évszám	Helyszín	Lezárt konfliktus, háború
Bocskai István közvetítésével a status quo alapján kötött békét a török porta a Habsburg uralkodóval.	1606.	a)	Az Oszmán Birodalom és a Habsburg Birodalom közötti háború.
„I. Lipót császár, Velence és Lengyelország – képviselői Anglia és Hollandia garanciájával huszonöt évre békét kötöttek a Portával. „Az 1681. évi soproni országgyűlés ugyan törvénnyel kötelezte Lipót királyt, magyar politikust mégsem hívtak meg a béketárgyalásra.” (Tóth István György)	b)	Karlóca	Oszmán Birodalom – Habsburg Birodalom közötti háború.
„Az említett jeles Rákóczi Ferenc életének és összes javainak kegyelmet adunk [...], beleértve az országban való nyugodt megmaradást is. ennek végső határidejéül - ha ő a kegyelmet elfogadja, de a hűségesskü letételét el akarja halasztani - három hetet engedélyezünk. Valamennyi Rákóczi-követőnek ugyancsak megbocsátó kegyelmet adunk jószágosan. [...] A vallás gyakorlatát is az ország törvénycikkei szerint kegyesen engedélyezzük.” (A szatmári béke szövegéből)	c)	Szatmár	Rákóczi-szabadságharc

12. Hol történtek a következő események? Írja az eseményhez kapcsolódó helyszínt és a térképen található sorszámot a vonalra!

5 pont/ ...

a) Itt szenvedett súlyos vereséget a Tomori Pál és Szapolyai György vezette magyar hadsereg I. Szulejmán oszmán szultán seregeitől.

helyszín: ..... sorszám:

b) Bocskai István és Rudolf király (II. Rudolf császár) itt kötött békét.

helyszín: ..... sorszám:

c) 1664 – Csata helyszíne. Győzelem a törökök felett.

helyszín: ..... sorszám:

d) Pázmány Péter által 1635-ben alapított egyetem.

helyszín: ..... sorszám:

e) 1707-ben ezen az országgyűlésen mondták ki a Habsburg-ház trónfosztását.

helyszín: ..... sorszám:

